

Програма розвитку Комітету АПУ з медіації 2026 -2027 роках

*Потьомкіна Юна Сергіївна, Голова практики Альтернативного вирішення спорів ЮФ «Астерс»
Mediator, Ph.D.*

Станом на кінець 2025 року медіація в Україні перебуває на етапі стабільного інституційного зміцнення: наявна сформована законодавча база, активно працюють професійні об'єднання медіаторів, а попит з боку бізнесу та державних інституцій поступово зростає. Судова система підтримує інтеграцію медіації як способу розвантаження судів, розвиваються програми підготовки медіаторів, запускаються спеціалізовані хаби та освітні ініціативи.

Комітет з Медіації покликаний сприяти розвитку та популяризації медіації в Україні. Діяльність Комітету з медіації (далі – Комітет) Асоціації правників України (далі – АПУ) планується спрямувати на практичні питання членів Комітету, які стосуються діяльності в рамках позасудових процедур врегулювання конфлікту (спору), а також на участь Комітету у створенні ефективного регулювання медіації в Україні, впровадження відповідних законодавчих механізмів із врахуванням основних пріоритетів діяльності АПУ та інтересів членів Комітету.

Моє бачення розвитку Комітету АПУ з медіації базується на трьох ключових напрямках – просвіта, практика, партнерства.

Основні напрямки та практичні кроки

1. Формування культури ефективного вирішення спорів серед бізнесу

Цілі:

- Підвищити розуміння компаніями, *коли саме і як* доцільно використовувати медіацію,
- Демонструвати переваги гібридних моделей (медіація + суд/арбітраж, медіація + переговори),
- Показувати інструментальну цінність медіації, зокрема економію ресурсів, збереження партнерства, управління ризиками.

Практичні кроки:

- Проведення майстер-класів для директорів, власників бізнесу, інших потенційно зацікавлених осіб.
- Публікація практичних гайдів/чек-листів для бізнесу.

2. Розвиток Комітету як експертної платформи та об'єднання фахівців

Цілі:

- Створити простір для регулярного обговорення практичних питань застосування медіації,
- Підсилити голос бізнес-спільноти у питаннях удосконалення законодавства,
- Налагодити обмін досвідом між юристами, медіаторами, ін-хаусами та управлінцями.

Практичні кроки:

- Регулярні зустрічі в межах Комітету з метою аналізу реальних кейсів застосування медіації (без розкриття конфіденційної інформації),
- Обговорення впровадження міжнародного досвіду (EU Directive on mediation; Singapore Convention; корпоративна медіація у ЄС),
- Підготовка спільних позиційних документів АПУ щодо вдосконалення законодавства.

3. Партнерства з державними інституціями, бізнес-об'єднаннями та експертними спільнотами

Цілі:

- Сприяти формуванню сучасної політики у сфері альтернативного вирішення спорів,
- Підвищити впізнаваність медіації серед українського бізнесу,

- Забезпечити залучення Комітету в національні та міжнародні ініціативи.

Практичні кроки:

- Співпраця з судами, Міністерством юстиції, комітетами Верховної Ради у питаннях, що стосуються медіації,
- Партнерські заходи з профільними асоціаціями (НАМУ, УЦМ, торгово-промислові палати, міжнародні медіаторські організації, JAMS (Mediation, Arbitration and ADR Services),
- Проведення круглих столів та конференцій, де бізнес зможе напямку отримати відповіді на свої запитання.

4. Цифровізація та сучасні формати медіації

Цілі:

- Зробити онлайн-медіацію звичним форматом, особливо для компаній з розгалуженою структурою,
- Допомогти бізнесу впровадити цифрові інструменти управління конфліктами.

Практичні кроки:

- Розробка короткого етичного та технічного гйда для онлайн-медіації,
- Огляд цифрових платформ і практичні воркшопи щодо їх застосування,
- Експертні рекомендації для компаній щодо впровадження внутрішніх процедур онлайн-врегулювання спорів.

5. Підвищення кваліфікації учасників Комітету

Цілі:

- Розвивати медіаторські компетенції серед членів АПУ,
- Допомогти юристам, керівникам і HR-фахівцям бачити конфлікти не як загрозу, а як керовану бізнес-процесію.

Практичні кроки:

- Серія зустрічей “Медіація для юристів”, “Медіація для керівників”, “Медіація у внутрішніх командах”,
- Проведення дослідження “Стан медіації в бізнес-середовищі”.

6. Комунікація та публічність

Цілі:

- Підвищити роль Комітету як одного з центрів знань із медіації,
- Забезпечити регулярну експертну присутність у професійних медіа.

Практичні кроки:

- Регулярні коментарі та аналітика щодо застосування медіації,
- Публікації статей та коротких пояснювальних матеріалів,
- Співпраця з юридичними та бізнес-ЗМІ.

7. Моніторинг та оцінка ефективності діяльності Комітету

Цілі:

- Забезпечити систематичний аналіз того, як інструменти та ініціативи у напрямку медіації працюють у реальній практиці,
- Формувати аналітику для АПУ, бізнесу та державних органів.

Практичні кроки:

- Підготовка звіту Комітету про стан медіації та ключові тенденції за відповідний період,
- Збір статистики щодо застосування медіації в бізнесі, судах, державних органах,
- Оцінка ефективності заходів і навчальних програм Комітету.

Стратегічне бачення

З урахуванням уже закладених передумов розвитку медіації та визначених пріоритетів діяльності Комітету, наступні роки мають стати періодом масштабування інструментів медіації та підсилення ролі АПУ у формуванні національної політики у сфері позасудового врегулювання спорів.

У стратегічній перспективі Комітет прагне забезпечити перехід від точкових ініціатив до системного застосування медіації в бізнес-процесах, корпоративному управлінні та державному секторі. Пріоритетом стане створення сталої екосистеми ADR, де медіація є не альтернативою, а інтегрованим елементом культури прийняття рішень. Таким чином, до ключових орієнтирів на 2026–2027 роки можна віднести: зростання кількості бізнес-кейсів медіації, розширення застосування онлайн-медіації, підвищення рівня довіри до медіації та формування національних стандартів у сфері позасудового врегулювання спорів.